

Til Skjermbrukutvalget fra Skolenes landsforbund

Skolenes landsforbund takker for at vi har fått delta i referansegruppen og fått komme med innspill til de ulike tiltakene. Vårt fokus er å ruste de ansatte til å møte dagens og framtidens skole. Og vi hadde nylig en medlemsundersøkelse med digitalisering som tema, tall fra denne vil komme innimellom her, men det vi tydeligst ser er at det er svært store forskjeller rundt om i landet.

Det var overraskende mange som meldte om strukturelle utfordringer. Hele 88% av barneskolelærere, 90% av ungdomsskolelærere og 73% av lærerne på videregående. I de skriftlige svarene kommer det fram at på barnetrinnet er foreldres innblanding et stort problem, på videregående er problemet at elevene mangler grunnkunnskapen om det tekniske og bruk av programmer ol. Og disse to sitatene fra ungdomstrinnet oppsummerer hva lærerne sliter med der;

Ukritisk bruk av digitale ressurser. Enkel tilgang for elever til distraksjon om uønsket kommunikasjon. Forventning om at elever har digital kompetanse, ferdigheter og forståelse uten å få tilstrekkelig opplæring. Forventning om at lærere skal bruke verktøy uten opplæring. Samt at systemer gir for lite innsikt, og man er avhengig av at alle digitale enheter fungerer og nettet er stabilt. Trøbbel med digitale enheter samt elevers distraksjon av dem er en ekstrem tidstyv!

Den største utfordringen ligger i at man digitaliserer for digitaliseringen skyld, og ikke fordi digitaliseringen fremmer læring. Jeg har ingen problemer med å bruke digitale verktøy i undervisningen, men digitale lærebøker kjennes mest som et ønske fra forlagene enn fra skolene og lærerne der.

Derfor mener vi at dette må prioriteres. Det skal ikke være tilfeldig hvilke digitale verktøy en har tilgang til etter hvor en underviser. Mange melder om at de bruker lang tid på å koble opp PCer. Valg av verktøy er også veldig ulikt i de tre skoleslagene, og dette gjør også noe med den kunnskapen elevene kommer inn i et nytt trinn med. På barneskolen er det 73% som melder om at de bruker i Pad i undervisningen, på ungdomstrinnet har 55% pc, og 25% Chromebook, og pc dominerer i videregående med hele 92%. Vi støtter derfor forslaget om et statlig senter, gjerne knyttet til et forskningssenter. Det er så mye ulikt at lærere ender med å kun bruke sin generelle digitale kompetanse, og dette fremmer ikke nødvendigvis læring.

Kompetanse er også noe som etterspørres, rundt 50% på alle skoleslag melder fra om at de ønsker mer kompetanse innen profesjonsfaglig digital kompetanse. Og som fagforening støtter vi forslagene om kompetanseheving, til alle ansatte i skole og barnehage. Det må både legges til rette for dette i den eksisterende lærerutdanningen, men også at de som allerede er i jobb får et tilbud om etter og videreutdanning. Særlig støtter vi forslaget om kompetanseheving gjennom fagskolen. Vi mener dette er det raskeste og mest effektive, for de kan opprette tilbud raskt etter etterspørsel der skolene er. Tilbudet må bygge på hva som trengs, og derfor bør en få frem mer kunnskap om læreres reelle profesjonsfaglig kompetanse.

Når det kommer til elevenes digitale ferdigheter er vi enige i at det må defineres bedre hvem som skal fokusere på hva. Over 40% av våre medlemmer sier at de ikke har god nok opplæring i lovverket om innhenting av dataopplysninger fra elever, dette er kritisk. Det er viktig med felles nasjonale retningslinjer og en katalog over hvilke læremidler en kan bruke, dette må balanseres med vern av lærerens autonomi. Det må legges til rette for at en vet hva som kan brukes når, samtidig som ryggmargsrefleksjonen til læreren opprettholdes i forhold til GDPR. Vi er også redd for at et eget teknologifag gjør noe med de andre fagene og ikke minst de andre lærere og deres ansvarsfølelse i forhold til GDPR. Derfor støtter vi at digitale ferdighet ivaretas som kompetansemål i alle fag – med riktig kompetanse til læreren.

Samlet mener 68% av våre medlemmer at det brukes for mye skjerm i skolen, men dette er nyansert i de ulike skoleslagene. Over 50% i barneskolen og videregående mener at balansen er god, mens hele 88% av de ansatte i ungdomsskolen mener det er for mye skjerm. Dette er tall som må ses nærmere på, og vi ser frem til at praktiske fag skal få sin renessanse med ungdomstidmeldingen som snart kommer, og vi håper Skjermbrukutvalget også vil se til denne. Vi i Skolenes landsforbund ønsker en klarere definisjon på hva som menes med skjermbruk. Som språklærer er jeg for både trykte bøker og langlesing, og vi i SL støtter særlig forslaget om å bygge ut skolebiblioteket med både litterære bøker og faglitteratur.

Likevel – vi i Skolenes landsforbund har liten tro på tvang – både ovenfor elever og lærere. elever er ulike og lærer på ulike måter, og lærere trenger å ha variasjon i undervisningen sin, etter hva de skal lære bort. Den pedagogiske friheten må ivaretas, og denne begrenses allerede av kompetansemålene, så helt fritt blir det ikke. I vår digitale strategi vektlegger vi at vi jobber for lærerens autonomi. Det aller viktigste for oss er dermed at kompetansen til de ansatte øker. Når de oppnår en profesjonsfaglig digital kompetanse, vil de velge verktøy etter kompetansemålene – uten å begrenses av økonomi og strukturelle utfordringer.